

Лекція № 2

ВИМОГИ ДО ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ ВАЛЕОЛОГІЇ

План

1. Вимоги до знань і вмінь педагога-валеолога.
2. Функції валеолога в школі.
3. Характерні ознаки уроків здоров'я.

1. Вимоги до знань і вмінь педагога-валеолога.

При вивченні курсу «Методика вивчення валеології, основ БЖД у початковій школі» існують наступні вимоги до знань і вмінь педагога-валеолога:

- бездоганно знати курс валеології;
- чітко уявляти місце людини в системі органічного світу;

- володіти методикою й технікою валеологічних досліджень;
- уміти добирати відомості про сучасні досягнення валеологічної науки та дидактично адаптувати їх до різних типів навчальних закладів;
- на рівні сучасних дидактичних вимог уміти організувати всі види навчальних занять, формувати в учнів інтелектуальні, предметні та організаційно-пізнавальні вміння; доцільно обирати прийоми, форми та методи діяльності педагога та учня;

- уміти розкривати міжпредметні зв'язки з метою виявлення єдності людини та природи;
- заохочувати учнів вести здоровий спосіб життя;
- застосовувати технічні засоби навчання, уміти виготовляти дидактичні матеріали;
- володіти літературною мовою;
- уміти здійснювати тематичне й поурочне планування матеріалу всіх видів навчально-виховної роботи з валеології.

Валеологічна освіта визначає такі пріоритети:

- шанобливе ставлення до основ буття людини: повітря, землі, води, здоров'я;

- переорієнтація на нові технології навчання й виховання, за якими дитина вчиться вчитися, засвоює гуманітарне та системне мислення; моральні та валеологічні норми буття. При цьому пізнання законів і взаємозв'язків навколишнього світу відбувається на позитивному емоційному фоні, де відсутні почуття меншовартості, страху, приниження;

- набувають свого розвитку форми спілкування батьків зі школою, зокрема школа - родина;
- батьки оволодівають валеологічною культурою та втілюють її, зміцнюючи здоров'я своїх дітей;
- упровадження ЗСЖ ставить за мету збереження здоров'я людини й профілактику захворювань;
- широке розповсюдження поняття й норм здоров'я й визначення критеріїв здоров'я;
- осмислення цінності життя живого; здоров'я та особиста зацікавленість індивіда у власному здоров'ї.

Викладання курсу «Основи здоров'я» проводиться на основі державних нормативних документів, які відображають зміст валеологічної освіти - це навчальні плани, програми, підручники.

2. Функції валеолога в школі.

Викладач-валеолог повинен мати свій індивідуальний стиль діяльності, тобто унікальну сукупність дій педагога, побудовану на максимально ефективному використанні його особистих і професіональних якостей, які забезпечують йому оптимальну продуктивність і досягнення необхідного результату в навчанні школярів.

Виходячи із розуміння ІСД викладача-валеолога, його особливостей, рис, основних характеристик в його структурі, можна виділити **два головних блоки компонентів**:

Перший блок містить у собі процесуально-діяльнісні характеристики і три компоненти:

Цільовий - характеризує вміння педагога-валеолога визначити мету, завдання навчально-виховної роботи.

Прогностично-проекційний - вміння передбачати особливості перебігу навчально-виховного процесу, проектувати його з урахуванням умов, що постійно змінюються.

Організаційний - вміння організувати й управляти навчально-виховним процесом.

Другий блок індивідуального стилю діяльності педагога зорієнтований на індивідуально-особистісні особливості суб'єкта діяльності і також містить три компоненти:

Мотиваційний - наявність у педагога внутрішньої потреби у здоров'ї, творчій педагогічній діяльності;

Рефлексивний, конструктивний - уміння оцінити власну педагогічну діяльність і на основі цієї оцінки її коректувати;

Творчий (креативний) - наявність у педагога елементів творчої діяльності.

При підготовці спеціаліста-валеолога треба орієнтуватися на розв'язання **двох основних завдань**:

- **педагогічного**, спрямованого на трансляцію знань про здоровий спосіб життя, виховання і створення стійкої мотивації на здоров'я, навчання здоров'ятворчості;

- **методичного**, пов'язаного із здійсненням допомоги конкретній особі або контингенту у збереженні й зміцненні здоров'я, у використанні можливостей організму для досягнення здоров'я, в розробці програми оздоровлення.

Робота вчителя включає такі аспекти:

- володіння відповідними педагогічними технологіями, методами навчання і виховання;
- вміння проводити індивідуальну роботу з учнями, допомогати кожному із них в його проблемах віку, психології, здоров'я і т.ін., що вимагає хорошого знання психолого-педагогічних основ вікового розвитку, спілкування, психології груп і сім'ї тощо;

- вміння створювати колектив педагогів-однодумців, одним із основних завдань якого є виховання здорових учнів, вимагає від педагога-валеолога хорошого знання професійних питань психології груп, особливо у сфері міжособистісних стосунків;

- вміння створювати певне середовище, орієнтоване на формування в дитини ЗСЖ; особливої уваги заслуговує робота з батьками, оскільки більша частина інформації, звичок, традицій дитина набуває за стінами школи; звідси стає зрозумілим, наскільки важливо для валеолога мати знання з основ педагогіки сімейного виховання.

3. Характерні ознаки уроків здоров'я.

Це урок творіння, будування здоров'я (власного, соціального - суб'єктів та об'єктів, які оточують особистість). Такі уроки проводяться в незвичних та незвичайних місцях. На уроки запрошуються батьки, медичні працівники, посадові особи, відомі діячі. До змісту уроку обов'язково включаються елементи психотерапевтичних методик. Такі види діяльності створюють духовну рівновагу та психічну гармонію.

Усі завдання повинні мати яскраво виражений емоційний ефект і інтелектуальне навантаження в інтерактивній формі. За таких умов освітній процес набуває творчого характеру. Залучення дитини до творчого процесу, пошук рішень сприяє її розвитку, знижуючи при цьому стомлення. Це досягається використанням на уроках здоров'я певних видів діяльності учнів, різних завдань. Наприклад:

- розв'язання проблемних ситуацій;
- проведення нетрадиційних форм уроків - КВК, вікторини, турніри, ділові та сюжетні ігри, уроки — лабораторні роботи;
- використання яскравої наочності, роздаткового матеріалу, ІКТ;
- впровадження цікавих завдань, домашніх завдань творчого змісту (скласти задачу, тренування, тест, придумати загадку, гру, кросворд, лото тощо); фантазування;

- використання різних методів, які підвищують активність і творче самовираження учнів, є також однією з яскравих ознак уроків, зокрема:

- метод вільного вибору (свобода творчості, вибір дії, способу діяльності тощо);

- активні методи через вправляння (навчання дією, обговорення в групі, певні методи дослідження);

- методи, які спрямовані на самопізнання, саморозвиток здібностей, станів тощо.

Важливого значення набуває емоційно-психологічний мікроклімат на уроці. Факторами цього є:

- мажорність усього уроку;
- емоційна мотивація на початку уроку;
- створення ситуацій успіху в процесі виконання різних завдань;
- цінування особистості, зрощування унікальності кожного учня.

Обов'язкова зміна різних видів навчальної діяльності учнів є характерною ознакою уроку здоров'я:

- опитування;
- письмо;
- читання;
- слухання;
- розповідь;
- робота з наочними посібниками;
- відповіді на запитання;
- розв'язання задач.

Нормою цього є зміна **4-7** видів навчальної діяльності протягом уроку.

Для уроків здоров'я важливим є стан екологічного простору. Цьому слугують:

- провітрювання, вологе прибирання, освітлення приміщення;
- іонізація, ароматизація повітря, УФО;
- терапія музикою, звуками, кольором.

Другий напрям педагогічної діяльності спрямований на створення умов для задоволення біологічної потреби учнів у руховій активності. Пріоритетними формами мають бути:

- ранкова гімнастика до початку уроків, рухлива та спортивна гра (стимулюють внутрішні сили організму учнів на навчальне навантаження);

- вступна гімнастика на початку уроків прискорює входження дитини в контекст тематики уроку;

- фізкультхвилинки та паузи, динамічні перерви сприяють активізації захисних сил учнів і профілактиці певних захворювань, які пов'язані з навчальною втомою.

Дякую за увагу!

**Бережіть своє здоров'я!
Цінуйте життя: воно неповторне!**

